

BILDERNA ÄR HÄMTADE FRÅN ACE BAROMETER ÅR 2020

11 februari

Ett tjockt vitt duntäcke döljer marken. Utomhustermometern visar på minus åtta grader. Innan dagens jobb börjar jag alltid med en promenad som tar en halvtimme. Trots kylan är det en skön promenad.

Coronan härskar med oförminskad styrka i våra länder. Förhoppningsvis ska den förlora makten nu när vi fått vaccin. I Sverige har i stort sett alla i äldreboenden fått den första vaccindosen och allt fler den andra. Nu börjar den andra prioriteringsgruppen, de som är 70 plus, att få sin första spruta.

I Sverige ansvarar regionerna för vaccinationen och därför ser det olika ut i landet. Ett stort bekymmer är att vissa av dessa regioner förutsätter att alla äldre har tillgång till internet när det ska anmäla sig och få tid för vaccinering. Regionerna förutsätter också att alla har tillgång till mobilt bank-id. De som inte har en sådan nekas naturligtvis en vaccination men de får det krångligare och kan tvingas sitta i långa telefonköer.

PRO och SKPF har naturligtvis protesterat. För att tala klarspråk är det helt oacceptabelt och förvånande dåligt skött att på detta sätt förutsätta att alla äldre har tillgång till internet. I synnerhet när det finns så väl dokumenterat att det är på det sättet.

Vad vi ser är uttryck för det som kan kallas en strukturell diskriminering av äldre. Vi har all anledning att diskutera frågan vid nästa möte med NSK.

Coronakommissionen

I alla nordiska länder har äldre drabbats hårdast om vi ser till andel svårt sjuka och döda. Den svenska regeringen tillsatte i somras en kommission som skulle granska och utvärdera den svenska strategin, mot bakgrund av att så många smittades med höga dödstal som följd.

En första delrapport presenterades i december. Den rapporten hade fokus på äldreomsorgen och konstaterade att äldreomsorgen var oförberedd och illa rustad att hantera en pandemi. Vidare slog kommissionen fast att bristerna i äldreomsorgen har varit kända sedan länge. Kritiken var kraftfull. "För dessa brister bär den sittande regeringen- liksom de tidigare regeringar som haft denna kunskap- det yttersta ansvaret".

Det är följande områden som kommissionen pekar ut

- Nedskärningar inom äldreomsorgen under många år
- Dåliga anställningsförhållanden med många timanställda
- Förbättrade krav på bemanning
- För låga kompetenskrav
- Enhetscheferna har för många anställda under sig. De klarar inte att uppfylla kraven som en chef har
- Den medicinska kompetensen måste förstärkas.

Både PRO och SKPF har vi flera tillfällen påpekat bristerna. År 2014 var frågan om förstärkta bemanningskrav på regeringens bord, men regeringen ville inte lagstifta om högre krav. Sverige är sämre rustat än övriga nordiska länder på samtliga av de sex områden kommissionen pekade ut. Det är intressant att det ställs krav på skärpta regler från alla av riksdagens partier, även från dem som mest ihärdigt har drivit på utvecklingen.

En viktig orsak till att pandemin slog så hårt mot äldreomsorgen är alla de nedskärningar som genomfördes under många år. Det krävs åtskilliga miljarder för att komma tillrätta med de brister som är ett resultat av dessa nedskärningar. Vi får hoppas att dagens politiska enighet om behovet av mer resurser till äldreomsorgen kvarstår efter pandemin. Det finns också ett folkligt tryck på politikerna. Undersökningar visar att äldreomsorgen är den fråga som svenska folket sätter högst på prioriteringslistan.

Pensjonistforbundet ny medlem i AGE

Pensjonistforbundet blir i år medlem som enskilt förbund i vårt europeiska samarbetsorgan AGE Platform Europe. Det kommer att stärka det nordiska perspektivet i AGE. Förbundets ordförande, Jan Davidsen, skriver om hur Pensjonistforbundet ser på vårt gemensamma arbete för att förbättra pensionärernas villkor i våra respektive länder, i Norden och i Europa. Övriga nordiska pensionsorganisationer som är medlemmar i Nordiska Samarbetskommittén, NSK, ingår i AGE via NSK.

Pensjonistforbundet er den største pensjonistorganisasjonen i Norge med ca 250000 medlemmer fordelt på ca 620 lokale foreninger. På landsmøtet i 2018 besluttet bla å styrke forbundets 2 føtter, det sosiale og det faglige med ulike tiltak. Det tradisjonelle forebyggende arbeid gjennom møter i foreningene våre skulle i større grad også innrettes på å ha en innhold som virker attraktiv for yngre pensjonister. Samtidig skulle den faglige eller på svensk det interessebevakende styrkes gjennom opprettelse av flere faglige grupper innen som f.eks pensjon økonomi helse bolig. Dette regner vi skulle attraktivt for yngre pensjonister og kunne endre innholdet på møtene.

Landsmøtet var opptatt av hvordan vi kunne styrke vår samfunnsmessige påvirkning. Rapporten ga oss mange gode innspill, både basert på vår egen historie men også en gjennomgang av hvordan våre søsterforbund i Norden arbeider. Samarbeidet i Norden har alltid vært viktig for oss, både gjennom erfaringsutveksling og alliansemessig.

Det at vi lever lenger og blir flere eldre skaper også like utviklingstrekk, problemer men også muligheter. Dette har skapt engasjement innen WHO hvor alle våre land er representert. I Norge fulgte regjeringen opp WHO's engasjementet med flere prosesser og prosjekter, hvor vi naturlig nok ble involvert. Gjennom dette arbeidet ble vi oppmerksom på betydningen av samarbeidet innen Nordisk råd og ikke minst hvordan arbeidet i AGE påvirker utviklingen i Norge. Det å styrke vårt samfunnsmessige posisjon i Norge kan vi altså styrke gjennom vårt nordiske og europeiske samarbeid.

Derfor ønsker vi å bygge det videre ut gjennom medlemskapet i AGE og samarbeidet med våre nordiske søsterforbund.

Våre politikere bruker mye av det nordiske og internasjonale samarbeidet til å utvikle samfunnet vårt. Derfor er det viktig at vi også er tilstede i de nordiske og internasjonale foraene. Særlig siden de nordiske samfunnene har så lik historie og utviklingstrekk.

Derfor er det nordiske samarbeidet viktig for oss og at vi der kan stå sammen med våre nordiske søsterforbund og utvikle gode løsninger til beste for våre medlemmer og samfunnet vårt.

PRO i EU och i Bryssel

Jan Andersson, vice ordförande i PRO, var tidigare ersättare i AGE styrelse. Förra året blev han ledamot i EU:s Ekonomiska och Sociala Kommitté. Han lämnade därmed uppdraget som ersättare. Nedan redogör han för kommittén och sitt arbete i den.

”För första gången någonsin har en svensk pensionsorganisation fått en representant i EU:s Ekonomisk Sociala Kommitté. Denna kommitté består av ledamöter från alla EU:s medlemsländer. Den är inte lagstiftande som Rådet och Europaparlamentet. Den är rådgivande.

Sverige har tolv ledamöter. Fyra kommer från arbetsgivarorganisationer. Fyra kommer från löntagarorganisationer. Och fyra kommer från den ideella sektorn. Regeringen utser ledamöterna för fem år. PRO nominerade mig med Inger Persson som min ersättare. Vi blev utsedda.

Arbetet i kommittén startade i höstas. Jag hann med att åka till Bryssel på ett introduktionsmöte som varade i två dagar. Efter det har det inte varit möjligt att åka till Bryssel på grund av den omfattande smittspridningen i Belgien. Alla möten har skett på distans.

Jag har hittills hunnit med två sessioner då hela kommittén är samlad för att lyssna på olika kommissionärer och fatta beslut om olika yttranden. Jag har varit med på några utskottsmöten i mina två utskott, det sociala utskottet och utskottet för den inre marknaden. Jag har blivit kommunikationsansvarig för den svenska gruppen. Vi kommunikations ansvariga från alla länder har hittills haft ett möte.

Jag har tidigare suttit nästan femton år i Europaparlamentet. Där arbetar man i politiska grupper som i den svenska riksdagen. Därefter söker man kompromisser mellan dessa grupper för att uppnå majoritet. Om det är lagstiftningsärenden följer därefter förhandlingar med Rådet under Kommissionens överinseende. I Kommittén sker arbetet i de tre grupperna arbetsgivare, löntagare och den ideella sektorn. PRO och jag tillhör den tredje gruppen. Till varje ärende väljs ut en eller två rapportörer och ett antal ledamöter som förbereder ärendena i en arbetsgrupp. Konsensus eftersträvas i möjligaste mån för att Kommittén ska få ett enigt yttrande. Det är inte alltid möjligt.

Jag har en positiv grundsyn på det samarbetet inom EU. Jag tror på samarbete över gränserna om handel, miljö, migration, arbetsmarknad och inte minst villkoren för människorna inom EU. Samarbetet får aldrig enbart inskränka sig till företag och företagens villkor. Det är viktigt, men samarbetet måste främst handla om människors levnadsvillkor. Vi ska inte tvinga på varandra olika välfärdsmodeller, samma pensionssystem eller samma uppbyggnad av äldreomsorg och sjukvård. Men vi kan dra lärdom av varandras skiftande erfarenheter och ta goda exempel med oss hem. Allt detta finns beskrivet i det som kallas den Sociala Pelaren. Den är viktig för oss i den ideella sektorn.

Jag ska försöka vara aktiv och bidra till bättre levnadsvillkor för pensionärer inom hela EU. Pensionärerna har drabbats hårt av pandemin inte bara i Sverige utan inom hela EU. Brister inom äldreomsorg och sjukvård har blivit uppenbara. Många pensionärer har det svårt ekonomiskt.

Ännu har inte något ärende som specifikt rör äldres villkor i EU dykt upp på dagordningen. Men en grönbok om äldres villkor är på intågande. Då ska jag försöka hålla mig framme och påverka.”

Ny ersättare i AGE Styrelse

AGE har godkänt att Kalevi Kivistö från Eläikeläiset ry/ Pensionärernas rf blir ny ersättare för Christina Tallberg i AGE styrelse.

AGE Barometer

Varje år sammanställer vårt europeiska samarbetsorgan AGE Platform Europe en åldersbarometer, som speglar hur situationen ser ut för äldre personer i ett antal länder inom EU.

Barometern skulle kunna sammanfattas enligt följande: diskriminering, utstötning, ensamhet, digitala klyftor, våldsutsatta äldre.

Pandemin har spridit ljus över frågor som redan tidigare har uppmärksammats för äldre personer. Vad som hänt är att problemen har förvärrats i många länder. Barometern omfattar nio länder- Belgien, Cypern, Tjeckien, Frankrike, Tyskland, Grekland, Portugal, Spanien och Slovenien.

Mer från sammanställningen av resultaten

De senaste månaderna har visat hur digitaliseringen fungerar som ett ytterligare hinder för att äldre ska inkluderas i våra samhällen. Bristen på satsningar inom äldreomsorgen underminerar dess kvalitet och tillgänglighet. Nedstängningar och åtgärder för fysisk distansering kan få som konsekvens att äldre utsätts för våld och försummelse.

Åldersbarometern för 2020 innehåller viktig information för att bättre förstå hur Covid-19 har förvärrat den mycket svåra situation som många äldre i EU upplevde redan innan Covid 19 drabbade länderna.

Rapporter från de länder som deltagit visar tydligt och klart att tillgång till internet, användningen av sociala media, enskildas ekonomiska situation och närvaron av familj och släkt, avgör enskilda äldres sociala situation.

Hur denna situation ser ut påverkas också över den föreställning om äldre personer som bortser från deras bidrag till samhällets utveckling. Pandemin har förstärkt dessa föreställningar, genom att äldre har drabbats särskilt hårt av isolering.

I de länder som deltog har enskildas socioekonomiska ställning betydelse för deras möjligheter att erhålla god sjukvård och äldreomsorg. Rehabilitering och förebyggande insatser får otillräckliga resurser. Informella och frivilliga omsorgsinsatser behöver mer stöd, inte minst mot bakgrund av de allt större kraven på hjälp i hemmen.

Olika former av våld mot äldre, är fortfarande för lågt beräknat. Ofta törs inte de drabbade anmäla händelserna för att de är beroende av dem som utför våldet och de får inte tillräckligt stöd. Det behövs nätverk för våldets offer.

Barometern visar också att äldre ofta är utsatta för olika former av diskriminering. Särskilt utsatta är äldre romer och äldre HBTQ personer.

Även om uppgifter från de länder som deltog i AGE Åldersbarometer, inte i sina detaljer kan tillämpas på våra nordiska länder, bör vi räkna med att liknande förhållande finns hos oss.

Vill ni läsa mer om AGE Barometer finns den på följande adress:
<https://www.age-plattform.eu/coronavirus-covid-19>.

Agenda 2030 och MIPAA – vad kan NSK göra

År 2015 antogs i FN en utvecklingsagenda och globala för hållbar utveckling. I år är äldres perspektiv särskilt angeläget på grund av pandemin. Danmark, Norge och Sverige kommer i år att rapportera om sina framsteg och utmaningar i genomförandet. Det är viktigt att de våra organisationer bevakar dessa rapporter. Ofta ger regeringarna en alltför ljus bild av situationen och vi måste konkret visa hur verkligheten ser ut. Det finns goda skäl till att vi tillsammans funderar på hur vi ska arbeta med rapporterna. Sedan får vi ju i respektive land kommentera vad regeringen skriver.

Det är dags för nationell rapportering till FNs regionala Europaorgan, UNECE, om hur respektive land levt upp till sina åtaganden i FNs handlingsplan för äldre, Madrid International Plan of Action on Ageing (MIPAA). Även här har våra organisationer ett ansvar att bevaka att den bild som FN får, stämmer med verkligheten. Inför rapporteringen om hur våra länder uppfyller sina åtaganden i MIPAA, är det fyra särskilt viktiga frågor att tänka på för respektive organisation: hur följs MIPAA upp i ert land? På vilket sätt är ni involverade? Är ni inte det bör ni begära att få bli det. Om ni är involverade, kommer ni in så tidigt att ni kan påverka rapportens innehåll?

Diskussionerna om hur man bör stärka äldres rättigheter fortsätter i april i FNs öppna arbetsgrupp om äldre, OEWG on Ageing med frågan om äldres tillgång till arbetsmarknaden och rättsväsendet. FNs s k oberoende expert, Independent Expert on human rights of older persons, förbereder sin rapport och vill få input om ålderism respektive om äldre kvinnor.

NSK

är en samarbetskommitté mellan åtta pensionärsorganisationer i sex nordiska länder.

- Faglige Seniorer – Danmark
- Landsfelag Pensjónista – Färöarna
- Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry/Pensionstagarnas Centralförbund PCF – Finland
- Landssamband eldri borgara, LEB – Island
- Pensjonistforbundet – Norge
- Eläkeläiset ry - Pensionärerna rf – Finland
- SKPF pensionärerna – Sverige
- PRO Pensionärernas Riksorganisation – Sverige

NSK:s medlemsorganisationer samarbetar till försvar för den nordiska välfärdsmodellen. Styrelsen för NSK leds av PROs ordförande Christina Tallberg.

NSK är också medlem AGE Platform Europe med ca 145 medlemsorganisationer. I AGE kallas NSK för The Nordic Older People's Organisation (NOPO). Christina Tallberg är ledamot av AGE Council/styrelse och Kalevi Kivistö från Eläkeläiset ry/ Pensionärernas rf är hennes ersättare i styrelsen.

Samordnare för NSK är Guy Lööv, som nås på mailadressen guy.loov@pro.se eller 070 29 30 319